

Onderwerp: verslag Open Podium: evaluatie rekenkamer

Evaluatie Rekenkamer

Dhr. Bevers, voorzitter van de auditcommissie, opdrachtgever voor de evaluatie van de rekenkamer, geeft middels een korte presentatie inzicht in de bevindingen van de evaluatie. De evaluatie is uitgevoerd door dr. Prof. Klaartje Peters.

Op basis van de aanbevelingen die Peters doet heeft de rekenkamer in een reactie aangegeven vier belangrijke koerswijzigingen te zien:

1. Karakter, vorm en uitvoering van het rekenkameronderzoek
2. Experimenteren met het anders organiseren van bestuurlijk wederhoor
3. Verbeteren relatie raad - rekenkamer
4. Verbinding zoeken met inwoners van de gemeente en burgerperspectief terug laten komen in onderzoek.

Het open podium wordt vanavond extern voorgezeten door dhr. Klaas v.d. Berg.

Doel van de avond is zicht te krijgen op hoe de Raad tegen de voorgenomen koerswijzigingen aankijkt zodat de auditcommissie een voorstel kan formuleren voor de Raad.

Karakter, vorm en uitvoering van het rekenkameronderzoek

Het werk van de rekenkamer wordt door de aanwezigen als waardevol en kwalitatief goed beoordeeld. Maar de onderzoeken verliezen aan bruikbaarheid door de veelal lange doorlooptijden. Het vaker uitvoeren van quick scans wordt om die reden ondersteund. Naast het bespreken van de effectiviteit van ex-post onderzoek, wordt ook ex-ante onderzoek door de rekenkamer besproken. De bruikbaarheid van het instrument Rekenkamer en de onderzoeken kunnen aan kracht winnen door de Raad ook aan de voorkant van het vast te stellen beleid te ondersteunen met onderzoek en aanbevelingen. Daarentegen wordt ook ingebracht dat de rol van de rekenkamer vooral een toetsende en controlerende is, adviezen uitbrengen over nog te formuleren beleid wordt door enkelen vooral gezien als een taak van de ambtelijke organisatie en daarmee des college. Het spanningsveld tussen raad - college - rekenkamer - ambtelijke organisatie speelt hierbij ook een rol, zo wordt door aanwezigen onderkend.

Door de heer Roebroek, voorzitter van de rekenkamer, wordt toegelicht dat hij de inbreng van de rekenkamer in ex-ante onderzoek vooral ziet om vooraf te toetsen of doelmatige en doeltreffende doelen zijn geformuleerd zodat achter op een goede manier verantwoording kan worden afgelegd en de raad beter invulling kan geven aan haar controlerende rol. Wethouder Feitsma geeft aan dat het college zeker meerwaarde ziet in ex-ante onderzoek voor de kwaliteit van beleid, maar geeft ook aan dat hier qua tijdsdruk niet altijd ruimte voor is, in dit verband verwijst de wethouder naar het besluitvormingsproces rondom de herijking van het koersdocument. Ook ex-post onderzoeken zijn waardevol gebleken, zowel voor college als voor de Raad, deze bevatten vaak veel inzichten over gevolgd processen en hoe deze verbeterd kunnen worden.

De heer Bevers concludeert op basis van hetgeen de woordvoerders hebben ingebracht dat er draagvlak is om bijvoorbeeld middels een experimenteerartikel in de verordening, vernieuwingen in karakter en vorm van rekenkameronderzoek uit te proberen. Er zijn door de raadsleden geen uitspraken gedaan over de uitvoering (zelf doen, uitbesteden) van het rekenkameronderzoek.

Bestuurlijk wederhoor

De rekenkamer heeft in haar reactiebrief aangegeven te willen experimenteren met het afschaffen van het zgn. Bestuurlijk wederhoor (art. 12 uit de verordening). Als belangrijkste argument geldt daarbij de rekenkamer een instrument van en voor de raad is en het aan de raad is (en niet aan de rekenkamer) om met het college in debat te gaan over de bevindingen van de rekenkamer. Het bestuurlijk wederhoor zou om die reden niet integraal onderdeel uit moeten maken van de rapportage van de rekenkamer. De rekenkamer staat ook op het standpunt dat het vooraf bekend zijn van de reactie van het college, een goed debat tussen raad en rekenkamer in de weg zou kunnen staan. De heer Roebroek geeft aan twee varianten te zien: (1) de rekenkamer brengt haar rapport uit en de reactie van het college wordt daaraan toegevoegd voor de bespreking in de raad, of (2) De raad bespreekt eerst de bevindingen met de rekenkamer en met elkaar en het college neemt daarna een standpunt in over hoe zij om willen gaan met de aanbevelingen.

Door enkele fracties wordt aangegeven dat een reactie van het college niet noodzakelijk is om als raadslid een oordeel te kunnen vormen over rapportages van de rekenkamer. Maar wil je er als raadslid vervolgens iets mee kunnen, dan is een zienswijze van het college wel nodig. Het uitbrengen van een rekenkamerrapport hoeft niet noodzakelijkerwijs te wachten op de bestuurlijke reactie, voor het bespreken van het rapport en het besluitvormingsproces over de aanbevelingen, moet de collegereactie wel toegevoegd worden aan de stukken. Op die manier kan de raad over voldoende informatie beschikken om een goed doordacht besluit te nemen. De wethouder waarschuwt voor een discussie via de media: als de rekenkamer een rapport uitbrengt, met daarin scherpe conclusies, dan zal het college zeker de behoefte voelen om te reageren.

Een meerderheid van de aanwezige woordvoerders wil de Rekenkamer de ruimte wel geven om hiermee te experimenteren bij een geschikt onderzoek.

De heer Bevers constateert voldoende draagvlak om procesmatig de komende jaren het een en ander, in goed overleg met elkaar, uit te proberen, waarna t.z.t. artikel 12, de bestuurlijk wederhoorprocedure, opnieuw in ogenschouw kan worden genomen.

Overige onderwerpen

Relatie rekenkamer - raad: de verbetering van de relatie tussen rekenkamer en raad kent brede steun. Van belang hierbij is wel dat de raad nadenkt en uitspraken doet over welk type rekenkamer zij nodig heeft, en welke faciliteiten daarbij gewenst zijn, zodat de rekenkamer in positie kan worden gebracht.

Monitoring aanbevelingen: door een tweetal fracties wordt ingebracht dat zij de griffie niet als aangewezen orgaan ziet om de uitvoering van de aanbevelingen te monitoren. Namens de ambtelijke organisatie, geeft de heer Hoek, gemeentesecretaris, aan dat deze monitoring deel uit zou moeten maken van de reguliere P&C-cyclus.

Burgerperspectief: het meenemen van deze invalshoek in rekenkameronderzoek heeft in dit open podium brede steun van de aanwezigen.

Overig: in de evaluatie wordt nog een aantal punten genoemd die van belang zijn om de rekenkamer goed te laten functioneren.

De heer Bevers bedankt een ieder voor de aangedragen input. Hij constateert namens de auditcommissie dat er ruimte en draagvlak is om vernieuwingen in de manier van werken te gaan uitproberen. De auditcommissie zal zich verder buigen over de vraag welk type rekenkamer de gemeenteraad van Leeuwarden nodig heeft. Na het zomerreces komt de auditcommissie met voorstellen hieromtrent, mogelijk worden deze eerst nog een keer inhoudelijk ter bespreking voorgelegd.